

FÖRSVAR OCH BEREDSKAP

Analys av Danmarks
och Sveriges försvar
och beredskap 2026

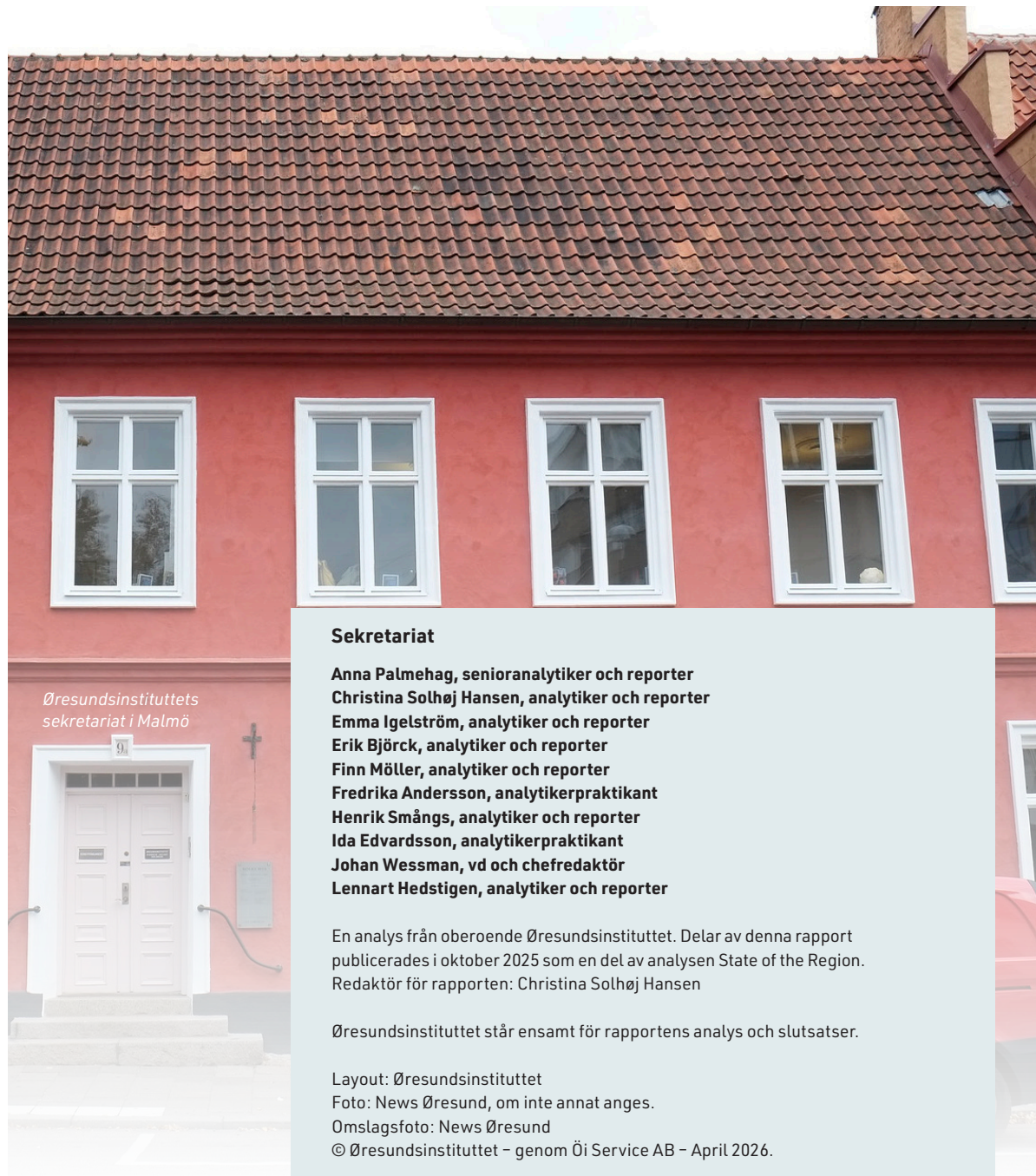

Växande försvarsbudgetar
i Danmark och Sverige
förändrar samhället

Sverige har totalförsvar
– Danmark inför
totalberedskap

Robusthet i stadsutvecklingen

Øresundsinstitutets
sekretariat i Malmö

Sekretariat

Anna Palmehag, senioranalytiker och reporter
Christina Solhøj Hansen, analytiker och reporter
Emma Igelström, analytiker och reporter
Erik Björck, analytiker och reporter
Finn Möller, analytiker och reporter
Fredrika Andersson, analytikerpraktikant
Henrik Smängs, analytiker och reporter
Ida Edvardsson, analytikerpraktikant
Johan Wessman, vd och chefredaktör
Lennart Hedstigen, analytiker och reporter

En analys från oberoende Øresundsinstitutet. Delar av denna rapport publicerades i oktober 2025 som en del av analysen State of the Region. Redaktör för rapporten: Christina Solhøj Hansen

Øresundsinstitutet står ensamt för rapportens analys och slutsatser.

Layout: Øresundsinstitutet

Foto: News Øresund, om inte annat anges.

Omslagsfoto: News Øresund

© Øresundsinstitutet – genom Öi Service AB – April 2026.

FÖRORD

Försvar, civilförsvar och beredskap har alltmer kommit i fokus på grund av det försämrade säkerhetspolitiska läget med Rysslands krig i Ukraina, USA:s och Israels anfall på Iran och president Donald Trumps negativa syn på försvarsalliansen Nato och aggressiva retorik om Grönland.

Sedan Sverige och Finland blivit medlemmar av Nato har försvarssamarbetet inom Norden stärkts. Danmark och Sverige har under 2024 och 2025 tecknat avsiktsförklaringar om beredskapssamarbete och om utökat försvarssamarbete. Gemensamma inköp har gjorts av försvarsmateriel, bland annat av stridsfordon CV90. Båda länderna genomför just nu upphandlingar av nya fregatter till marinen.

Att Danmark och Sverige har olika struktur inom försvar och beredskap innebär samtidigt en utmaning för samarbetet mellan länderna. "Vi vet inte ens vem vi ska ringa till på den danska sidan om något allvarligt inträffar som orsakar stora störningar." Så sa Kajsa Helmbring, försvarsdirektören vid Länsstyrelsen Skåne, vid ett möte om beredskap och stadsplanering som Øresundsinstitutet arrangerade hos Saab Combitech i Lund i början av mars.

Syftet med denna rapport är att belysa strukturer, beslut och utveckling inom försvar, beredskap och civilförsvar i Danmark och Sverige.

Malmö den 13 april 2026

Johan Wessman

vd, Øresundsinstitutet

De stigande försvarsbudgetarna i Danmark och Sverige förändrar samhället

Lektor: "Sveriges civila beredskap fungerar som en förebild för Danmark"

Olika strukturer i Danmarks och Sveriges militära och civila försvar

Högt tempo i Skånes beredskapsarbete inom stadsplanering

Sverige och Danmark satsar miljarder på nya fregatter

Länsstyrelsen Skåne vill stärka samarbetet med danska myndigheter

**ØRESUNDS
INSTITUTTET**

Øresundsinstitutet är ett dansk-svenskt nätverk och kunskapscentrum som genom oberoende analyser, nätverksmöten och nyhetsbyrå News Øresund bidrar till en ökad kunskap om utvecklingen i gränsregionen över Øresund. Verksamheten drivs utan vinstintresse och med finansiering av fler än 100 medlemmar från stat, regioner, kommuner, universitet och det privata näringslivet.

Östergatan 9 B | 211 25 Malmö | +46 (0) 40 30 56 30 | info@oresundsinstitutet.org | oresundsinstitutet.org

AKTUELLT

Växande försvarsbudgetar i Danmark och Sverige förändrar samhället

Danmark och Sverige ökar markant sina försvarsbudgetar och investeringar för att nå målet att använda 3,5 procent av BNP till försvaret år 2030. Upprustningen sker som en reaktion på ett mer osäkert säkerhetspolitiskt klimat och omfattar både militära kapaciteter, beredskap och nya teknologiska satsningar. Samarbetet mellan länderna har stärkts av Sveriges Natomedlemskap.

Både Danmark och Sverige investerar stora summor i försvar och beredskap för att leva upp till målsättningen att använda 3,5 procent av bruttonationalprodukten till försvaret år 2030. På svensk sida har regeringen höjt försvarsbudgeten betydligt. Enligt officiella budgetuppgifter planeras Sveriges samlade försvarsutgifter att uppgå till omkring 175 miljarder kronor år 2026, vilket motsvarar cirka 2,8 procent av BNP, med ytterligare planerade höjningar för att nå upp mot 3,5 procent av BNP fram till 2030 (se diagrammet nedan).

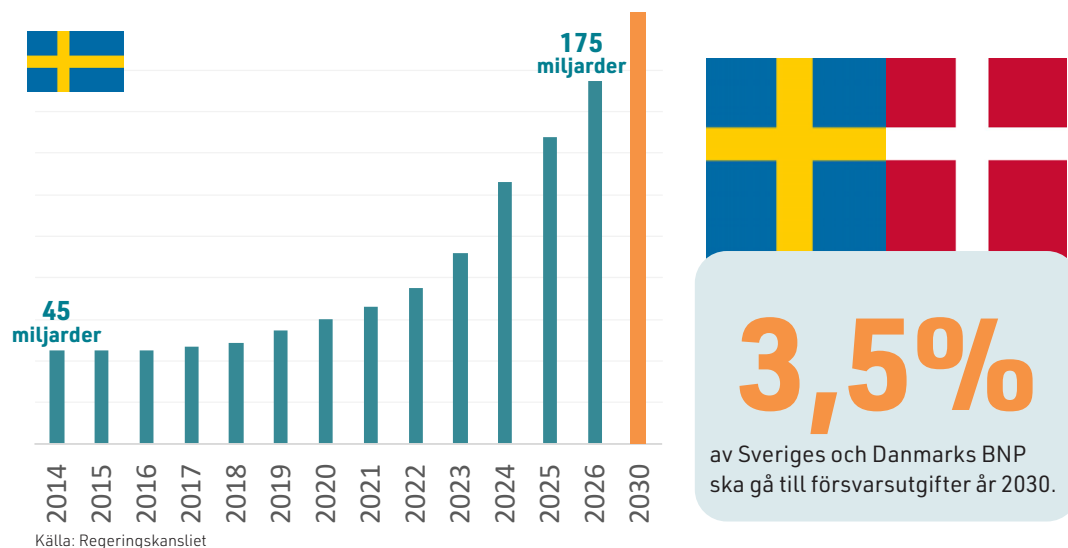
Förra året beslutade den danska regeringen att avsätta 50 miljarder danska kronor extra, motsvarande cirka 71 miljarder svenska kronor, fördelat på 2025 och 2026. Detta utöver den tidigare bestluta-

de förstärkningen av försvarsbudgeten med 200 miljarder danska kronor fram till 2030. Detta förväntas innebära att Danmarks försvarsbudget i år överstiger tre procent av landets BNP. I tabellen på nästa sida listas exempel på hur de stora summorna har använts till olika typer av militär utrustning.

Stora försvarssatsningar och samarbete inom inre och yttre gränser

De svenska och danska myndigheterna bedömer att hotbilden har blivit mer oförutsägbar och kräver löpande anpassningar. Danmark och Sverige satsar var för sig på nya fregatter för ett starkt försvar i Atlanten och Nordsjön respektive Östersjön. I år meddelade den danska regeringen att Danmark,

DIAGRAM: SVERIGES BESLUTADE OCH BERÄKNADE BUDGET FÖR MILITÄRT FÖRSVAR 2014–2030 (SEK)

med inspiration från de övriga nordiska länderna, också ska införa ett totalförsvar där fler myndigheter, näringslivet och privatpersoner får ta ansvar för beredskapen. Det förändrar sannolikt strukturen i den danska beredskapsmodellen.

Utöver att öka säkerheten inom de inre gränserna samarbetar de två länderna även om samordnade åtgärder utanför sina landsgränser. Det gemensamma inköpet av luftvärnskanonerna Tridon Mk2 till Ukraina från den svenska leverantören BAE Systems Bofors är ett exempel på detta.

Så sent som denna vecka har det också framkommit att Danmark och Sverige tillsammans med sju andra Nato-medlemsländer ska ingå i ett samarbete med Frankrike om kärnvapenavskräckning. I [ett gemensamt uttalande](#) skriver Danmarks statsminister Mette Frederiksen (S) och hennes svenska kollega Ulf Kristersson (M) bland annat att ”detta europeiska initiativ kommer att komplettera Natos kärnvapenavskräckning.”

Befolkningarna engagerar sig mer i försvaret

Ett växande intresse för försvaret bland privatpersoner har noterats. Hemvärnet i både Danmark och Sverige växer i snabb takt. Sedan Rysslands invasion av Ukraina har 2 500 personer anslutit sig till det svenska hemvärnet, medan cirka 2 300 danskar har anmält sig på andra sidan sundet, vilket är den största ökningen av nya rekryter som noterats sedan 1983.

Tusentals nya jobb i näringslivet – större fokus på drömarindustrin

Upprustningen i de två länderna har inte bara lett till en ökning av personal i hemvärnet, utan påverkar också näringslivet. En rapport från revisionsföretaget EY uppskattar att cirka 130 000 nya jobb i Norden skapas som ett resultat av försvarssatsningarna med målet om att 3,5 procent av BNP ska gå till försvaret. Saab Kockums i Landskrona, Lund och Karlskrona är arbetsplatser där antalet anställda växer som en direkt följd av miljardavtalet med Polen om inköp av tre A26-ubåtar, vilket förväntas öka personalstyrkan med flera hundra.

Den danska regeringens satsning på robot- och drönarteknik är ett annat exempel som påverkar näringslivet. I mars förra året beslutade försvarminister Troels Lund Poulsen (V) att starta Försvarets drömarcenter i den fynska staden Odense, där mer än 130 drömar- och robotföretag har etablerats under de senaste åren enligt [TV2 Fyn](#). Centret ska ansvara för utbildning av Försvarets personal samt utveckling och samarbete med industrin, och över 1 miljard svenska kronor har avsatts för ändamålet.

I december förra året togs det [första spadtaget](#) för byggandet av den ukrainska vapenfabriken Fire Point i staden Vojens på Jylland.

I Sverige finns bland annat ett forsknings- och testcenter för drönarteknik på Campus Ljungbyhed vid Lunds universitet. Centret används av forskare, studenter och samarbetspartners.

TABELL: STORA INKÖP AV MATERIELL UTRUSTNING I DANMARK OCH SVERIGE 2024–2026

Område	Typ av utrustning	Land	Pris i miljarder SEK	Beskrivning
Land	Stridsfordon	DK & SE	25	Gemensamt dansk-svenskt köp av CV-90 stridsfordon från BAE Systems Hägglunds i Örnsköldsvik, Sverige.
	Pansarfordon	DK	2,7	130 pansarfordon för personal från den finska tillverkaren Patria.
Vapen	Ammunition	DK	<1	Inköp av 120 mm stridsvagnsammunition samt 30 mm och 35 mm ammunition från tysk-sydafrikanska Rheinmetall.
	Pansarvärnsvapen	DK	0,5	Inköp av granatkastaren Carl-Gustaf M4, ammunition och träningsutrustning från svenska Saab.
	Ammunition	SE	5	Artilleriammunition från Rheinmetall och Nammo.
Luft	Luftvärnskanoner	DK & SE	2,6	Gemensamt köp av luftvärnskanoner av typen Tridon Mk2 som stöd till Ukraina från svenska BAE Systems Bofors.
	Luftvärnssystem	DK	83	Inköp av åtta mellan- eller långräckvidds, markbaserade luftförsvarssystem från europeiska leverantörer.
	Stridsflyg	SE	2,5	Saab har fått en order för att stödja framtida utveckling och drift av Jas Gripen-systemet under perioden 2026–2028.
	Luftvärnssystem	SE	8,7	Serieleveranser till luftförsvarssystemet Gute II från svenska Saab och BAE Systems Bofors
Maritim	Fregatter	DK	Okänd	Inköp av nya fregatter. Val av leverantör pågår.
	Trängfartyg	SE	Okänd	Avtal med det spanska varvet Freire Shipyard i Vigo för att bygga fyra nya trängfartyg.

Panelssamtal om stadsplanering och byggande för ökad motståndskraft hölls vid evenemanget REØ Round Table, som ägde rum på Saab Combitech i Lund i mars.

Högt tempo i Skånes beredskapsarbete inom stadsplanering och byggande

Ökad resiliens är ett nytt perspektiv som ska införas i offentliga och privata aktörers arbetsprocesser inom stadsplanering och byggande i Skåne. Förhoppningen är att bygga vidare på befintliga kompetenser och lära av erfarenheter från klimatarbetet, men kunskap saknas enligt myndigheterna. Samtidigt satsar Lunds universitet på att utbilda fler totalförsvarexperter.

Både den offentliga och privata sektorn i Skåne arbetar i allt högre grad med ökad robusthet inom stadsplanering och byggsektorn. I Region Skåne är tempot högt, berättar Pål Svensson, direktör för Region Skånes fastighetsförvaltning, vid ett panelsamtal. Det hölls vid evenemanget REØ Round Table, som Øresundsinstitutet arrangerade hos Saab Combitech i Lund i mars.

– Enligt min uppfattning måste det nu gå otroligt snabbt i förhållande till den klimatsatsning vi satte igång.

Han påpekar samtidigt att Region Skåne har ett arbete framför sig när det gäller att öka samarbetet med andra myndigheter som Länsstyrelsen Skåne och Forsvarsmakten för att lära av andra.

– Vi behöver ny kunskap om beredskap inom byggområdet, säger han.

Även i Helsingborgs kommun tar det tid att in-

tegrera ökad motståndskraft i stadsplaneringen. Det menar Anna Möller, stadsplaneringsdirektör i Helsingborgs kommun. Enligt henne var det likadant när kommunen skulle börja arbeta med klimatfrågorna.

– Men så småningom blev det en del av det normala arbetsflödet, säger hon.

Henrik Fajerson, affärsutvecklingschef på Skanska Sverige, delar Anna Möllers uppfattning. Först var det en sidogren att arbeta med klimatperspektivet inom den privata byggsektorn, men nu är det en fullt integrerad del av arbetsprocessen.

– Men det blir en utmaning att snabbt och smidigt införa en ny process här och nu, säger han med hänvisning till frågan om ökad robusthet i byggarbetet.

I Malmö finns branschinitiativet LFM30, en lokal färdplan för en klimatneutral bygg- och an-

läggningssektor år 2030, som etablerades för flera år sedan. Marcus Horning, stadsplaneringsdirektör i Malmö kommun, tror att initiativet pekar i rätt riktning för arbetet med robusthet.

– Jag anser att detta forum pekar i helt rätt riktning, och jag tror att den modellen är mycket viktig för att systematisera samarbetet.

Även i Lunds kommun har hållbarhetsarbetet stått högt på agendan i många år. Däremot saknas kompetens inom beredskapsområdet, som nedprioriterats under många år. Det berättar Hans Juhlin, direktör för samhällsplanering i kommunen.

– Den generation av planerare som finns i våra kommuner idag har väl inte ens gjort värnplikt; de har ingen förståelse för dessa frågor, säger han.

Han hoppas att den kompetens som medarbetarna har inom områden som klimat kan användas för att arbeta med scenarioplanering och inorporeras i kommunens beredskapsplanering.

Nya masterprogram om totalförsvaret vid Lunds universitet

Lunds universitet bidrar med kunskap till det svenska totalförsvaret på många sätt, berättar Johan Bergström, chef för Lunds universitets centrum för beredskap och resiliens, LUPREP. Centret inrättades förra året.

– Kärnan i denna satsning är att vi skapar en tvärvetenskaplig forskarskola, säger han.

På LUPREP finns två helt nya ettåriga masterprogram med placering på Campus Helsingborg. Det ena startar till hösten och introducerar studenterna till totalförsvaret, civilt beredskap, psykologiskt försvar, säkerhetspolitik, kris- och sårbarhetsanalys, kapacitetsbedömning, kontinuitetshandling samt ledning och övningar med fokus på Sverige. Det andra programmet har ett internationellt fokus och undervisas på engelska med start 2027. Det speciella med programmen är att det inte finns något krav på en specifik grundutbildning. Alla kan söka.

– Det är det som är lite häftigt med det, och som får oss att hoppas att vi också får en bra blandning av människor in på dessa utbildningar, säger Johan Bergström.

Lunds universitet grundades för 360 år sedan som en beredskapsmyndighet. LU:s motto är det latinska »ad utrumque paratus«, som på svenska betyder »beredd på båda».

– På den tiden var det danskarna vi skulle vara beredda på. Idag har vi ju en lite annan verklighet, säger Johan Bergström.

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE VILL STÄRKA SAMARBETET MED DANSKA MYNDIGHETER

”Vi vet inte ens vem vi ska ringa till på den danska sidan om något allvarligt inträffar som orsakar stora störningar.” Så sa Kajsa Helmbring, försvarsdirektör vid Länsstyrelsen Skåne, vid evenemanget REØ Round Table på Saab Combitech i Lund i mars.

Länsstyrelsen arbetar på att stärka kontakten kring civilberedskap med danska myndigheter. Den har pekat ut tre samarbetsområden som särskilt viktiga.

En av prioriteringarna är koordineringen av Host Nation Support i Øresundsregionen. HNS är en strategi som gäller ett utpekade område i Nato, som kräver samarbete mellan flera aktörer på olika nivåer.

Länsstyrelsen lyfter också fram behovet av en plan för gemensam hantering av en eventuell befolkningsevakuering på Bornholm. Det kan nämligen medföra betydande utmaningar för Skåne och i synnerhet Ystad.

Den tredje prioriteringen för länsstyrelsen är behovet av att tydliggöra och knyta samman relationerna på olika ledningsnivåer mellan Danmark och Sverige. Det skapar bättre förutsättningar för samarbete vid kriser och krig.

– Men det finns ingen myndighet på regional nivå i Danmark som Länsstyrelsen kan tala med. Så det får bli på nationell nivå, sa Kajsa Helmbring.

Länsstyrelsen hade planerat ett första möte med Beredskapsstyrelsen och Styrelsen for Samfundssikkerhed og Beredskab i början av mars, men folketingsvalet kom emellan och mötet sköts upp.

LANDSHÖVDINGEN: FÖRETAG BÖR INVOLVERAS I SKÅNES BEREDSKAP

Det är nödvändigt att involvera näringslivet i beredskapen för att säkerställa exempelvis nödvändig produktion och lagerhållning. Det är Skånes landshövding Peter Danielssons budskap i ett debattinlägg i Sydsvenskan. Till våren tillsätter han ett beredskapsråd med ledare från det skånska näringslivet.

Företag ska ha goda förutsättningar att växa och utvecklas i fredstid, så att de kan leverera under kriser och i extrema fall krig, skriver Peter Danielsson. Han anser att näringslivets motståndskraft är särskilt viktig i Skåne, eftersom länet har ett stort ansvar för Sveriges livsmedelsförsörjning.

I Skåne produceras en tredjedel av Sveriges livsmedelsproduktion, och två tredjedelar av den svenska skörden av grönsaker, frukt och bär kommer från Skåne. I februari 2026 antog Region Skånes regionala utvecklingsnämnd en ny livsmedelsstrategi som ska stärka livsmedelsföretagens konkurrenskraft och bygga upp en robust livsmedelskedja.

I sitt debattinlägg understryker Peter Danielsson att företagen är helt avgörande för försörjningssäkerheten. Det är därför nödvändigt att involvera dem i framtagandet av beredskapslager, som länsstyrelsen och andra myndigheter tidigare ansvarade för. Det behövs ett nytt tillvägagångssätt som inkluderar privata aktörer, enligt Peter Danielsson, som vill stärka samarbetet och kontakten mellan länsstyrelsen och näringslivet i ett nytt beredskapsråd.

Skillnader i krav och stöd till näringslivet mellan Danmark och Sverige

Peter Danielsson hänvisar till en broschyr från Myndigheten för civilt försvar, som publicerades i januari. Den är framtagen för att ge svenska företag ett verktyg för att stärka den egna beredskapen inför kriser och krig. I den får företag råd om hur de kan planera, öva och stärka sin motståndskraft, och den är ett komplement till broschyren riktad till hela be-

folkningen som kom ut 2024. Företag kan dessutom vara skyldiga att delta i totalförsvarsplaneringen om en myndighet begär det.

Sådana krav finns inte för företag i Danmark. På samma sätt har det inte tagits fram någon särskild broschyr eller officiella råd från myndigheterna till det danska näringslivet – men förändringar är på gång. Den 20 februari beslutade den nu avgående regeringen att införa en [totalberedskap](#) där företag ska involveras.

Framsida av broschyren Beredskap för företag från Myndigheten för civilt försvar.

Sverige bör erbjuda världsstöd till utländska företag

Det är inte bara viktigt att svenska företag stärker sin krisberedskap. Danielsson anser också att Sverige bör rusta sig för att ta emot företag från Baltikum eller Östeuropa som kan tvingas stänga sin verksamhet i hemlandet på grund av kriser, konflikter eller krig. I dagsläget finns varken specifik lagstiftning eller strukturer för att stödja den typen av företag, påpekar han. Den problematiken bör lyftas på nationell nivå. Vid årets Real Estate Øresund-konferens för bygg- och bostadsbranschen i Öresundsregionen talade Peter Daniels-

son också om ett utökat samarbete i Norden och med Baltikum.

– Jag tror på ett utökat samarbete i Norden och med Baltikum, kanske också med Östeuropa. Och jag tror att nordismen kommer att blomstra, skriver [News Øresund](#).

Peter Danielsson tillträdde som landshövding i Länsstyrelsen Skåne den 1 november 2025. Han har även suttit i riksdagen för Moderaterna och varit ordförande för Helsingborgs kommunfullmäktige.

BOVERKET ÄR CENTRALT I SVERIGES TOTALFÖRSVAR – FINNS INGEN DANSK MOTSVARIGHET

Den svenska myndigheten Boverket spelar idag en [central och markant stärkt roll](#) i Sveriges totalförsvar, särskilt inom det civila beredskapet. Myndigheten har traditionellt haft ansvar för bostadspolitik, byggande och fysisk planering, men i takt med det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa har dess funktion utvidgats till att även omfatta samhällets robusthet i kris och krig. Det innebär att Boverket idag inte bara reglerar byggande, utan också aktivt bidrar till att säkerställa att det fysiska samhället kan stå emot och fungera under extraordinära förhållanden.

Inom totalförsvaret har Boverket den viktiga uppgiften att säkerställa att den byggda infrastrukturen stödjer samhällets kritiska funktioner. Det handlar bland annat om hur byggnader, stadsområden och teknisk infrastruktur planeras för att vara mindre sårbara för både naturhändelser och mänskligt skapade hot som sabotage eller militära angrepp. Fysisk planering spelar här en avgörande roll, eftersom beslut om lokalisering, redundans och kapacitet kan ha stor betydelse för samhällets motståndskraft.

Boverket har dessutom fått en [samordnande roll](#) när det gäller byggsektorns funktion i krisituationer. Myndigheten analyserar bland annat sektorns förmåga att upprätthålla verksamhet vid störningar, inklusive tillgång till byggmaterial, arbetskraft och logistik. Syftet är att säkerställa att samhället fortsatt kan bygga, reparera och underhålla kritisk infrastruktur, även under krigsliknande förhållanden.

I Danmark är arbetet med robusthet inom byggsektorn och stadsutveckling inte samlat hos en enda myndighet. Delar av Boverkets uppgifter fördelas därför på flera danska myndigheter. [Social- og Boligstyrelsen](#) ansvarar exempelvis för hur byggnader ska uppföras och utformas, inklusive byggreglementet som fastställer krav på säkerhet, konstruktion, brand, energi och tillgänglighet. Styrelsen samarbetar med andra myndigheter, kommuner och byggbranschen om robusthet i förhållande till klimatkrav.

[Plan- og Landdistriktsstyrelsen](#) sätter ramar för hur kommuner får planera stadsutveckling, näringsliv, natur och landsbygd. Myndigheten ansvarar för utpekning av områden för särskilda ändamål, som energiparker, vilket kan involvera försörjningstrygghet och markanvändning.

Det finns därför ingen samordnande myndighet i Danmark som arbetar med att hantera robustheten i byggsektorn inför en faktisk krigssituation, på det sätt som svenska Boverket gör. Se den danska modellen för försvar och beredskap [här](#).

Svenska kommuner får 1,5 miljarder kronor för att stärka civilförsvaret

En pott på 1,5 miljarder svenska kronor, motsvarande drygt en miljard danska kronor, ska fördelas bland samtliga kommuner i Sverige. Det [meddelar Myndigheten för civilt försvar](#) (MCF). Stödet ska gå till tre områden:

- 649 miljoner SEK till arbetet med krisberedskap och civilförsvaret.
- 400 miljoner SEK till investeringsstöd inom decentraliserad försörjningssäkerhet.

- 490 miljoner SEK till kommuner med särskild betydelse för totalförsvaret.

Utöver det avser MCF att avsätta 500 miljoner SEK för att anskaffa utrustning som kan bidra till kommunernas och regionernas försörjningssäkerhet. Beskedet välkomnas av Peter Danielsson. I ett inlägg [på LinkedIn](#) skriver han:

– Som landshövding i Skåne och som chef för det södra civilområdet ser jag dessa tillskott, och framtida, som mycket viktiga för att kommunerna ska kunna bygga varaktigt förmåga.

Amiral Ronarch, en fransk fregatt från Naval Group av typen FDI. Det är ett alternativ för både Danmark och Sverige.

Både Sverige och Danmark satsar miljardbelopp på nya fregatter

Både Sverige och Danmark står i begrepp att göra en mångmiljardinvestering i nya fregatter till sina flottor. Franska Naval Group har gått på offensiven med snabb leverans, lågt pris och ett fartyg utan amerikanska delar. Brittiska Babcock samarbetar med Saab om att ta fram en version anpassad för Östersjön och svenska skärgårdar.

2021 beslutade Sverige att köpa fyra nya stora ytstridfartyg. Tre företag konkurrerar om kontraktet som beräknas vara värt i storleksordning 40 miljarder kronor – försvarets största affär sedan Jas Gripen-köpet 2013. De tre är franska Naval Group, spanska Navantia och det brittisk-svenska samarbetet mellan Babcock och Saab.

Förra året beslutade även Danmark sig för att skaffa nya fregatter. De har inte specificerat hur många men talar om att de behöver lägga ett ”två-siffrigt miljardbelopp” i danska kronor på dem (minst 15 miljarder SEK).

I båda upphandlingarna är franska Naval Group aktiva. Till skillnad från konkurrenterna har de redan levererat ett par fartyg av den tilltänkta modellen FDI till Frankrike och Grekland och har alltså ett bevisat koncept. De kan leverera de första fregat-

terna till Danmark 2030 och vd:n Pierre Éric Pommet har i [Dagens Industri](#) öppnat för att kunna klara en tidigare deadline till Sverige, om man tecknar kontrakt i år.

Olika modeller till Sverige och Danmark

Brittiska Babcock är med i båda upphandlingarna men erbjuder två olika modeller till köparna. Det beror på att Danmark ska använda fartygen främst på öppet hav, i Nordsjön och Atlanten, medan de svenska fregatterna mestadels ska operera i Östersjön med mindre avstånd och mycket skärgårdar.

Till Danmark säljer de in modellen Type-31 (även kallad Arrowhead 140), som redan är köpt av Polen och Indonesien och väntas tas i bruk 2027.

Till Sverige erbjuder de enligt [Dagens Industri](#)

en helt ny modell, Arrowhead 120, som tas fram tillsammans med Saab. Den ska byggas i Skottland och vara speciellt anpassad för den svenska skärgårdsmiljön, där det ofta är trångt och grund.

FDI billigast

Enligt [Berlingske](#) är det franska alternativet billigast i den danska upphandlingen. De räknar med 1 miljard euro för Naval Groups FDI, 2 miljarder per fartyg för det tyska och ungefär lika mycket för det brittiska. Någon prislapp för spanska Navantias fregatt har vi inte lyckats hitta.

Danmark vill bygga fregatterna tillsammans med något av de budande företagen. Det ska, åtminstone delvis, göras i en ny ”samlingsfacilitet” som byggs i Fredrikshavn. Den ska först användas till att bygga nya patrullbåtar men det är där man sedan hoppas kunna färdigställa fregatterna.

Sverige väljer en annan väg och går in för att köpa färdiga fartyg. För att underhålla fregatterna i Sverige har franska Naval Group redan planerat en anläggning i Landskrona. De har tecknat en avsiktsförklaring med [Oresund Drydocks](#).

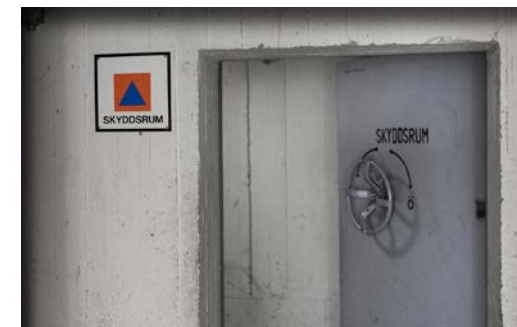
Naval Groups FDI är byggd helt utan amerikanska komponenter. Framför allt i den danska upphandlingen är det en klar fördel sedan den dansk-amerikanska relationen blivit allt sämre i takt med Donald Trumps anspråk på att ta över Grönland. Det tyska alternativet har till exempel amerikansk beväpning medan det brittiska har ett radarsystem från USA.

Sveriges upphandling

2021 fattades beslut om att köpa fyra nya fregatter. De ska beställas i år. Om kontraktet tävlar franska Naval Group, brittiska Babcock tillsammans med svenska Saab, och spanska Navantia. Affären uppskattas vara värd 40 miljarder kronor.

Danmarks upphandling

2025 fattade Danmark beslut om att köpa ett ospecificerat antal nya fregatter. Enligt [Berlingske](#) närmar sig regeringen beställning. Fyra företag tävlar om kontraktet. De är från Frankrike (Naval Group), Tyskland, Storbritannien (Babcock) och Spanien. Hur mycket affären är värd är oklart, men det rör sig om minst 15 miljarder svenska kronor.

Myndigheten för civilt försvar vill engagera över 120 000 frivilliga för att hjälpa till vid skyddsrum i bostadsområden.

120 000 frivilliga svenskar ska bemanna skyddsrum

Myndigheten för civilt försvar vill att över 120 000 frivilliga ska bemanna Sveriges 64 000 skyddsrum i bostadsområden om det skulle bli krig. De frivilliga ska bistå med att ställa i ordning skyddsrummen, hjälpa grannarna att hitta dit och se till att regler följs, rapporterar [Sveriges Radios Ekot](#). Rekryteringen kommer troligen att utgå från frivilliga försvarsorganisationer, men även frivilliga från till exempel idrottsföreningar och byalag kan behövas, säger Henrik Larsson på MCF.

Läs hela artikeln på [News Øresund](#)

Polskt ubåtsköp ger hundratals jobb i Landskrona och Karlskrona

Saab Kockums kommer att växa med hundratals nya arbetstillfällen. Detta efter att Polen i november meddelat att de vill [köpa tre A26-ubåtar](#) av Sverige, rapporterar [SVT](#). Men att hitta personal med rätt hantverkskunskaper kan bli en utmaning.

Den väntade miljardaffären beskrevs i november som en av Sveriges största marina exportaffärer någonsin. Det slutliga avtalet väntas på plats under våren och på Saab Kockums i Landskrona ser man stora möjligheter att växa med nya arbetstillfällen.

– Vi kan inte säga några exakta tal. Men det vi har sagt, och kan säga här idag, det är att totalt inom Kockums så är det hundratals arbetstillfällen som kommer att skapas, säger Börje Axelsson, chef för ubåtsvarvet i Landskrona till SVT.

Men att hitta svetsare, grovplåtslagare och metallhantverkare med specialistkompetens kan bli tufft, konstaterar Börje Axelsson. En betydande del av dem som arbetar i Landskrona är nämligen rekryterade från andra länder.

Läs hela artikeln på [News Øresund](#)

Indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde (Venstre), miljøminister Magnus Heunicke (S), minister for samfundssikkerhed og beredskab Torsten Schack Pedersen (Venstre) og klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard (Moderaterne) præsenterer den danske totalberedskapsplanen.

Danmark inför totalberedskap – skjuter till 1,7 miljarder kronor

Efter att han sneglat mot sina nordiska grannar presenterade den danska regeringen fredagen den 20 februari en plan om "totalberedskap". Beredskapen ska gälla för medborgare, företag, myndigheter och civilsamhället. Regeringen tillför även 1,2 miljarder danska kronor till bland annat stärkt sjukvård och stärkt energi- och vattenförsörjning.

– Frågan är inte längre om Danmark utmanas, utan hur vi svarar på utmaningarna, sade Danmarks beredskapsminister Torsten Schack Pedersen (Venstre) på en pressträff.

Med Rysslands krig mot Ukraina och "hybridkrig mot Väst" sade Schack Pedersen att den danska staten förväntar sig att medborgarna ska kunna klara sig utan hjälp från samhället i tre dygn.

– Det betyder för den enskilda dansken att man har powerbanks, vatten och ficklampor. Men även hur man söker information när osäkerheten sprider sig och att man är beredd på att hjälpa andra som inte kan hjälpa sig själva, fortsatte han.

Skjuter till 1,2 miljarder DKK

Danmark är det enda landet i Norden utan totalberedskap. Den danska regeringen har därför sneglat på sina nordiska grannländer, berättade Schack Pedersen på pressträffen. Regeringen skjuter till 1,2 miljarder danska kronor (1,7 miljarder svenska) i en

akutpakke under året, som bland annat ska stärka sjukvårds-, energi och vattensektorn.

– Vi gör det för att förebygga kriser och i värsta fall krig. I totalberedskapen har vi alla en roll att spela, redan innan krisen inträffar. För företagen krävs det att man tänker säkerhet i alla lägen och att man övar. För civilsamhället ska man vara redo att nå dem som myndigheterna har svårt att nå.

Bland annat ska landet införa en katastrofberedskap som ska säkra rent dricksvatten, ett mobilt medicinskt mottagningscenter som ska kunna hjälpa både civila och militärer som skadat sig under kris eller krig. Danmark ska även stärka sitt energilager.

– Att säkra elförsörjningen är nyckeln till att ha ett säkert land. Det vet ryssarna: se bara på Ukraina. Det finns inte ett enda kraftverk kvar som de inte har attackerat, säger klimat-, energi- och försörjningsminister Lars Aagaard (Moderaterne) på pressträffen.

Försvarssatsning kan ge 130 000 jobb i Norden

Senast 2035 ska [Natos medlemsländer](#) avsätta 3,5 procent av sitt BNP till militära utgifter. Enligt en ny [rapport](#) från EY, förväntas ökade försvarssatsningar bidra till 130 000 framtida jobb i Norden, varav cirka 48 000 i Sverige.

I både Danmark och Sverige pågår det nu en omfattad upprustning av försvaret. I Sverige [ökar anslagen](#) med 18 procent under 2026, medan [Danmark tillför](#) 50 miljarder danska kronor till sin försvarsbudget under 2025 och 2026. Enligt revisionsfö-

retaget EY väntas en upprustning som ligger i linje med Natos 3,5 procent-mål, bidra till att skapa totalt 130 000 nya jobb i Norden.

Det stora antalet uppskattade jobbmöjligheter tros grunda sig i ett nytt säkerhetspolitiskt klimat som skapar en efterfråga utöver traditionella militära behov. Med ökade hybridhot och cyberrisker behövs både digital och fysisk infrastruktur skyddas, detta förväntas öka behovet av arbetskraft inom flera sektorer och kräva ökat samarbete mellan flera sektorer och länder.

Det franska hangarfartyget Charles de Gaulle låg i Malmö hamn 24 februari–2 mars.

Atomdrivet hangarfartyg från Frankrike har lagt till i Malmö

Det franska hangarfartyget Charles de Gaulle angjorde Malmös hamn den 24 februari. Det är första gången som världens enda icke-amerikanska atomdrivna hangarfartyg besöker Sverige. [Läs hela artikeln på News Øresund](#)

Mette Frederiksen och Volodymyr Zelenskyy.

Ukraina öppnar kontor i Berlin och Köpenhamn för vapenexport

Genom att öppna kontor i Köpenhamn och Berlin ska Ukraina arbeta med vapenexport och gemensam vapenproduktion.

[Läs hela artikeln på News Øresund](#)

Intresset för Hemvärnet ökar i Danmark och Sverige.

Intresset för Hemvärnet ökar i Sverige och Danmark

Både det svenska och danska Hemvärnet växer i rasande takt. Svenska rikshemvärnschef Mattias Ardin menar att det ökade intresset indikerar en hög försvarsvilja.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har intresset för Hemvärnet ökat och den svenska styrkan har vuxit med 2500 soldater, rapporterar [TT](#). Rikshemvärnschef Matthias Ardin menar att siffran kunde varit ännu högre. Han förklarar att de inte lyckats ta emot alla som vill tjänstgöra och att rekryteringsprocessen därför behöver effektiviseras. Totalt finns nu 22 610 svenska hemvärnssoldater. Målet är 26 000 soldater år 2030.

Parallellt med utvecklingen i Sverige växer försvarsviljan i Danmark. Förra året noterades den största uppgången av nya rekryter till hemvärnet sedan 1983. Hans Andersen (V), politiskt ansvarig för Hjemmeværnet, beskriver i ett [pressmeddelande](#) hur det nu är ett större inflöde av frivilliga än under invasionen av Ukraina. Bara under 2025 anmälde sig 2 314 danskar till hemvärnet, en ökning med 43 procent från föregående år, enligt [TT](#).

[Läs hela artikeln på News Øresund](#)

Det danska patrullfartyget P525 Rota låg för ankare utanför Allinge på Bornholm under Folkemødet 2022. Det skapade en större trygghetskänsla efter att ett ryskt fartyg dagen innan kränkt danskt territorialvatten utanför Bornholm.

HOTET FRÅN ÖST FÅR DANMARK OCH SVERIGE ATT ÖKA FÖRSVAR- OCH SÄKERHETSSAMARBETET

Försvars- och säkerhetsområdet i Danmark och Sverige har de senaste åren genomgått stora förändringar på nationell, regional och lokal nivå. Här i Öresundsregionen märks också konsekvenserna av det ökade säkerhetshotet från öst. Samarbetet mellan myndigheterna över regiongränserna utvecklas gradvis, även om problem ibland uppstår. Enligt myndigheterna skapar skillnaderna i hur Danmark och Sverige har byggt upp sina försvar och civila beredskapssystem vissa utmaningar.

Samarbetet mellan de två grannländerna har ökat sedan Sverige gick med i Nato. Det gäller även Öresundsregionen som en militärstrategisk knutpunkt. Den danska och den svenska regeringen betonade i ett statsministeruttalande i juni i år att de bland annat vill stärka motståndskraften och säkerheten i Öresundsregionen. I juli nämndes regionen även i en avsiktsförklaring mellan de danska och svenska ministrarna för civilt försvar och beredskap.

På nationell nivå är ett exempel på det dansk-svenska försvarssamarbetet det gemensamma inköpet av svenskproducerade CV90-stridsvagnar tidigare i år. Samtidigt har länderna valt olika luftförsvarssystem: Sverige har köpt amerikanska Patriot-system, medan Danmark nyligen beslutat att satsa på luftförsvarssystem från europeiska vapenproducenter.

De nordiska länderna har också förstärkt sitt

försvarssamarbete, och Danmark och Sverige kompletterar varandra i det gemensamma arbetet, till exempel med stridsbataljoner i Lettland och i Nato-operationen Baltic Sentry tillsammans med andra länder kring Östersjön.

Strukturella skillnader mellan Danmark och Sverige skapar utmaningar

Även om båda länderna prioriterar ett ökat samarbete över gränsen, finns det strukturella skillnader i hur Danmark och Sverige har byggt upp sina försvar och civila beredskapssystem, vilket komplicerar samarbetet. Det menar försvarsdirektören för den nyinrättade beredskapsavdelningen vid Länsstyrelsen Skåne, Kajsa Helmbring. I en intervju berättar hon att samarbetet med de danska myndigheterna är särskilt viktigt här i Öresundsregionen, eftersom flykting- och godstransporter kan behöva säkerställas

DANMARKS STÖRSTA VAPENINKÖP NÅGONSIN OCH ÖKAT SVENSKT FÖRSVARANSLAG 2026

Både den danska och svenska regeringen har nyligen gjort stora ekonomiska satsningar på försvaret, så sent som i september i år. Den danska regeringen [har meddelat](#) ett köp av luftförsvarssystem till ett värde av 58 miljarder danska kronor. Det har aldrig hänt tidigare att en dansk regering spenderar så många miljarder kronor på nytt luftförsvar, [skriver Danmarks Radio](#).

Till skillnad från Sverige har Danmark valt bort amerikanska Patriot-systemet när det gäller långdistanssystemet. I stället har det fransk-italienska SAMP/T-systemet valts, som är billigare, kräver mindre personal och kan levereras snabbare. Beslut om medeldistanssystem från europeiska vapenproducenter, såsom det norskproducerade NASAMS, det tyska IRIS-T och det franska VL MICA, har ännu inte fattats, skriver danska Forsvarsministeriet i ett [pressmeddelande](#).

Den svenska regeringen fortsätter också att investera i försvaret och meddelade i september att 2026 års försvarsbudget kommer att uppgå till 175 miljarder svenska kronor, motsvarande 118 miljarder danska kronor – en ökning med 18 procent jämfört med 2025. Detta meddelades av Forsvarsdepartementet i ett [pressmeddelande](#). Samtidigt får det svenska civilförsvaret ett eko-

nomiskt lyft. Cirka 12 miljarder kronor kommer att avsättas till området under de kommande tre åren. 3 miljarder kronor kommer att avsättas 2026, 4,2 miljarder kronor 2027 och 4,6 miljarder kronor 2028. Vid en [presskonferens](#) presenterade Sveriges minister för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin (M), tillsammans med koalitionspartierna det nya försvarspaketet.

– Detta som en konsekvens av att säkerhetsläget i vår del av världen har fortsatt att försämrades, sade Carl-Oskar Bohlin på pressmötet. Merparten av de medel som anslås 2026 kommer att gå till beredskap inom hälso-, sjuk- och omsorgsvården. Även kommuner och regioner får ökade resurser för att stärka sin beredskap.

Sverige använder luftvapensystemet 103 från amerikanska Patriot, som Danmark har valt bort till fördel för europeiska vapenproducenter.

mellan länderna i en krigssituation.

– Men det har länge varit en utmaning, säger Kajsa Helmbring.

Hon förklarar att de administrativa strukturerna ser olika ut och att Länsstyrelsen tidigare saknat en naturlig kontaktyta. Samtidigt berättar hon att Danmark visar större intresse än tidigare för hur Länsstyrelsen Skåne samarbetar med de andra länsstyrelserna i södra Sverige när det gäller civilförsvaret. Se [Sveriges](#) och [Danmarks](#) strukturer för försvar och civil beredskap längre ner. Generellt har Sverige en tydlig ansvarsfördelning baserad på geografiska områden, medan uppdelningen i Danmarks struktur är mer otydlig. Stora förändringar pågår dock, till exempel inrättades Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab förra året, vilket har inneburit förändringar inom beredskapsområdet.

Lektor vid Institut for Strategi og Krigsstudier

på Forsvarsakademiet, Peter Viggo Jakobsen, pekar också på Sveriges beredskapsmodell som en förebild för Danmark i en [intervju](#).

– Sverige har fortfarande en totalförsvarsmodell, något som inte längre finns i Danmark. De har till exempel en beredskap för psykologiskt försvar, säger han.

Militär- och beredskapsövningar förbinder myndigheter i hela Öresundsregionen

Trots gemensamma utmaningar har samarbetet mellan vissa danska och svenska myndigheter stärkts. Enligt Carsten Boye, major i det danska Hemvärnets landsdelsregion Öst, har samarbetet inom militärförsvarsområdet över sundet blivit starkare. Efter Sveriges inträde i Nato är det framför allt enheter på varsin sida av Öresundsbron som samarbetar kring truppförflyttningar över bron. Po-

lis, tull, Vägverket, och andra aktörer på båda sidor av Öresund samarbetar också nära med varandra, enligt Boje.

– Just nu pågår arbete för att möjliggöra en snabbare och mer omfattande informationsutväxling mellan Södra militärregionen och Landsdelsregion Öst, säger Carsten Boye i [ett skriftligt svar](#).

Öresundsbron är central för myndigheternas räddningstjänst och beredskap på båda sidor om sundet. Sverige och Danmark deltar i avtal som [Nordred](#), som styr hur räddningsinsatser kan genomföras över landsgränserna. Detta gäller särskilt Öresundstunneln, där det kan bli nödvändigt att genomföra räddningsinsatser från båda håll.

Den senaste fullskaliga beredskapsövningen på Öresundsbron genomfördes 2022. Michael Vibe, vice polischef vid Köpenhamnspolisen och övningsledare, berättade då för [News Öresund](#) att övningen hade gått bra, men att språket hade varit utmaning. Nästa fullskaliga övning är planerad till 2026. Däremellan kommer olika delövningar att genomföras.

Forskning och näringsliv ökar sitt fokus mot försvarsområdet

Öresundsregionen är inte bara ett viktigt militärstrategiskt område. Näringslivet och forskningsvärlden i regionen ökar sitt fokus på försvars- och säkerhetsområdet. Vid Campus Helsingborg, som är en del av Lunds universitet, har man etablerat ett nytt centrum för resiliens och beredskap, LUPREP.

– Vi är glada över att forskningsmedlen ökas, så att vi kan bedriva bättre forskning inom försörjningstrygghet, kapacitetsutveckling, kapacitetsbedömning och frågor om demokrati kopplade till totalförsvarsområdet, säger LUPREP:s föreståndare Johan Bergström i en [intervju](#).

Försvarskoncernen Saab, en av LUPREPs strategiska partner, utökar också sin verksamhet i Öresundsregionen. I december 2024 öppnade företaget ett mindre kontor i Landskrona kopplat till Saab Kockums militära varv i Karlskrona, och ett större kontor är på gång i Lund.

Lunds universitet ingår också i det nationella Campus Totalförsvar, som är ett strategiskt samarbete mellan svenska universitet med syftet att stärka Sveriges totalförsvar. Här samlas akademi, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i ett nationellt nätverk för utbildning, forskning och samarbete.

I Lund har Ideon Science Park lanserat Amyna, en plattform inom försvarsområdet som samlar civila teknikföretag, offentliga aktörer och akade-

Svenska och danska räddningstjänster som rycker ut vid incidenter på Öresundsförbindelsen ingår i den operativa räddningstjänsten och det gränsöverskridande räddnings-samarbetet. Detta omfattas av internationella avtal mellan Sverige och Danmark och faller under Öresundsbron Konsortiets ansvar, som ansvarar för tunnelns drift och säkerhet.

miska institutioner för att främja innovation inom försvar, säkerhet och social resiliens.

Diplomatin stärker banden mellan den danska och svenska försvarsindustrin

Sveriges ambassadör i Danmark, Hans Wallmark, berättar i en [intervju](#) om ambassadens arbete med att knyta fler kontakter mellan de två ländernas försvarsindustrier. Nyligen arrangerade ambassaden ett stort evenemang i samband med den årliga försvarsindustriutställningen Dalo Industry Days.

– En av de slutsatser vi drog av det otroligt positiva gensvaret och det stora deltagandet var att vi definitivt måste göra det igen och kanske se om vi kan göra det ännu större, säger Hans Wallmark.

Tidigare militärdistrikt återetableras på Bornholm och Gotland

De två öarna, Bornholm och Gotland, är strategiskt viktiga för ländernas och Natos försvar av Östersjöområdet. Gotlands regemente P18 upplöstes 2004, men återetablerades 2018 som det första nya regementet i Sverige i modern tid. Utbyggnaden av regementet, som ligger strax söder om Visby, pågår fortfarande. I januari 2022 stärktes Gotlands försvar snabbt genom omfattande trupptransporter från fastlandet med hjälp av civila färjor. I år skedde något liknande på Bornholm, där en infanteribataljon och ett regemente har byggts upp vid Omegaards kasern. Läs mer om hur Danmark och Sverige utvecklade sina försvars- och beredskapssystem under en period för att sedan återuppbygga dem [här](#).

SVERIGE INVOLVERAR BEFOLKNINGEN I SJU KRIGSSCENARIER

Fiendestyrkor på Gotland och luftburna styrkor i norra Sverige. Detta är bara två av totalt sju tänkbara krigsscenarioer som Sverige kan ställas inför, enligt Försvarsmakten och Rikskommittén för beredskapens [nya rapport](#) "Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030", som nyligen lades fram för regeringen. Syftet är att se till att det civila samhället är medvetet om vilka typer av situationer som kan uppstå och vilka konsekvenser de kommer att få. Andra scenarier, såsom hybridhot, värdlandsstöd och luftangrepp, anses vara mer relevanta "så länge kriget i Ukraina pågår", enligt rapporten.

– Vi talar om vad utgångspunkten är och vad man måste planera för. Sedan måste man bryta ned, konkretisera och omsätta det här beroende vilken typ av aktör man är och vilka uppgifter man har, har MCF:s generaldirektör Mikael Frisell [sagt till SVT Nyheter](#). I rapporten står också att MCF och Försvarsmakten vill att Sveriges totala försvar ska kunna

stå emot minst tre månaders krig i Europa. En sådan involvering av befolkningen i möjliga krigsscenarioer har de danska myndigheterna inte gått ut med.

– Den danska sidan är lite mer återhållsam med att måla upp en dystert bild. Där är man mycket mer bestämd, mycket mer realistisk och mycket mer informativ om vad som kan hända Sverige, säger Jens Wenzel Kristoffersen, oberoende försvarsanalytiker, [till Danmarks Radio](#).

Sju möjliga krigsscenarioer i Sverige:

1. Hybridhot
2. Värdlandsstöd
3. Attack mot norra Sverige
4. Attack mot Gotland
5. Luftangrepp
6. Förstärkning i Finland
7. Förstärkning i Baltikum

Både Gotland och Bornholm ligger i ett militärt strategiskt område i Östersjön nära den ryska enklaven Kaliningrad, som sedan 1996 är en särskild ekonomisk zon. Före Sovjetunionens fall 1991 var det hemvist för den sovjetiska Östersjöflottan, och sedan blev det en del av den ryska flottan. Under de senaste åren har Kaliningrad identifierats som källan till ryska GPS-störningar mot Östersjöländer av underrättelsetjänster i flera länder. Källa: [Lex](#) och [SVT Nyheter](#). Grafik: [News Öresund](#).

OLIKA STRUKTURER I DANMARKS OCH SVERIGES MILITÄRA OCH CIVILA FÖRSVAR

Både Danmark och Sverige utökar sin militära kapacitet och sitt civila försvar som en följd av den ökande oron i Europa, men gör det på olika sätt. Medan Sverige har ett tydligt organiserat totalförsvar, har Danmark en försvarsmodell som involverar både militära och civila aktörer, men utan samma tydliga koppling. Men den 20 februari i år beslutade regeringen att lansera totalberedskap även i Danmark.

Sverige har ett totalförsvar som ska skydda landet och förbereda det för krig, vilket innebär att privatpersoner, frivilliga organisationer och myndigheter på alla nivåer i samhället spelar en roll. Totalförsvaret omfattar två delar: det militära och det civila försvaret, som styrs av Försvarsdepartementet, vilket i Danmark motsvarar Forsvarsministeriet. Inom det militära området i Sverige är Försvarsmakten den operativa utövaren av försvarsbeslut, vilket i Danmark motsvarar Forsvarskommandoen, eftersom båda myndigheterna ansvarar för uppgifter på land, till sjöss och i luften.

Går man en nivå längre ned i strukturen är Sverige indelat i [fem militärregioner](#), som var och en är ansvariga för att samordna försvarets insatser med andra myndigheters räddningsarbete, till exempel vid naturkatastrofer. [Södra Militärregionen](#) omfattar sex län: Skåne, Blekinge, Kronoberg, Jönköping, Kalmar och Östergötlands län, 2,8 miljoner invånare, två polisdistrikt och 84 kommuner. På nivån under militärregionerna finns de militärregionala grupperna. I södra Sverige finns fem grupper, till exempel Skånska gruppen. Deras uppgift är att stödja hemvärnsenheter i respektive områden med resurser och utbildning. De stödjer också frivilliga försvarsorganisationer. I Danmark finns ingen motsvarande militär indelning, och därför är det inte möjligt att göra en jämförelse.

Upprustning, nedrustning, återuppbyggnad

Totalförsvaret är inget nytt fenomen i Sverige, utan byggdes upp under kalla kriget. Då kunde landet mobilisera upp till 800 000 man, och det svenska flygvapnet ansågs vara ett av de största i världen enligt [Försvarshögskolan](#). Men totalförsvaret omstrukturerades gradvis och avvecklades delvis, inte minst till följd av Sovjetunionens fall och ett ökat fokus på internationella insatser, som fick större utrymme på dagordningen under 1990-talet. En [liknande utveckling](#) ägde rum även i Danmark, som kraftigt skar ner på sitt försvar efter kalla kriget och

deltog i många internationella operationer. Trots den svenska nedskärningen trädde [lagen om totalförsvar och hög beredskap](#) i kraft 1992, och 1995 infördes [totalförsvarspunkten](#). Någon motsvarande plikt finns fortfarande inte i Danmark.

Nedskärningen av totalförsvaret i Sverige fortsatte dock under 2000-talet. År 2004 [avvecklades](#) Gotlands militärdistrikt (men [återetablerades](#) 2018, och en [liknande militär närvaro](#) på Bornholm tillkom samma år), tre andra distrikt avvecklades 2005, och 2009 avskaffades även den svenska värnplikten. Den svenska försvarsdebatten väcktes emellertid till liv av Rysslands invasion av Georgien 2008, och Rysslands annektering av Krimhalvön 2014 gjorde att man i Sverige inte längre såg Georgien som en engånghändelse, [enligt Jacob Westberg](#), lektor vid Institutionen för krigsvetenskap vid Försvarshögskolan. År 2015 [beslutade](#) den dåvarande svenska regeringen att återuppta upprustningen av totalförsvaret, bland annat genom högre beredskap.

Danmark har en civil beredskap, men inte ett civilt försvar som motsvarar det i Sverige

Precis som Danmarks och Sveriges organisering av ansvaret inom det militära försvaret skiljer sig åt, är även de två ländernas civila system olika. Danmark har byggt upp en civil beredskap som omfattar alla typer av samhällspåverkande händelser, såsom kriser, olyckor och katastrofer. Den högsta myndigheten med ansvar för detta är [Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab](#) (MSSB), som regeringen inrättade i augusti förra året, med Torsten Schack Pedersen (V) som minister. MSSB består av departementet Styrelsen for Samfundssikkerhed og [Beredskabsstyrelsen](#) (BRS), som tidigare låg under Forsvarsministeriets ansvarsområde. BRS bistår polisen, brandkåren och andra myndigheter vid större, långvariga eller mer personalintensiva händelser, och sedan det organiserades under MSSB [hanterar BRS även](#) beredskap för havsmiljön och kusträddningstjänsten. Myndig-

ÖVERSIKT: SVERIGES TOTALFÖRSVAR

NATIONELL NIVÅ

HÖGRE REGIONAL NIVÅ

REGIONAL NIVÅ

KOMMUNAL NIVÅ

LOKAL NIVÅ

ÖVERSIKT: DANMARKS MILITÄRA FÖRSVAR

HÖGSTA NATIONELLA NIVÅ

Forsvarsministeriet

Omfattar sekretariatet för försvarsministeren Troels Lund Poulsen (V).

NATIONELL NIVÅ

Hjemmeværnskommandoen

består av Hjemværnets personal og ledning, som leder flygvapnets hemværn, marinens hemværn, hemværnsskolen samt Landsdelsregion Øst og Landsdelsregion Vest.

Forsvarskommandoen

är Danmarks överordnade militära befälsmyndighet, som leder armé-, flott-, flygvapens-, arktiska och specialstyrkokommandot.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

tillhandahåller stöd och försörjningar för försvarsmaktens pågående operationer i hemlandet och utomlands.

Forsvarets Efterretnings-tjeneste

är Danmarks utrikes underrättelsetjänst och Danmarks militära underrättelsetjänst.

HÖGRE REGIONAL NIVÅ

Landsdelsregion Øst og Vest

har kommandot för vardera sex distrikt.

REGIONAL NIVÅ

12 hemvärnsdistrikt

Sex distrikt under varje landsdelsregion, som bland annat stöttar landets 15 polisdistrikt, Försvaret och andra civila myndigheter.

ÖVERSIKT: DANMARKS BEREDSKAP

HÖGSTA NATIONELLA NIVÅ

Ministerie for Samfundssikkerhed og Beredskaber

har ansvar att i samarbete med andra sektorer förebygga, motstå och hantera större olyckor som hotar samhällets funktioner.

NATIONELL NIVÅ

Styrelsen for Samfundssikkerhed

rådger förebyggande myndigheter, företag och medborgare och hanterar de hot det danska samhället står inför, t.ex. cyber- och informationssäkerhet.

Beredskabsstyrelsen

har ansvar för den statliga räddningstjänstberedskapen, alarmcentralerna, stormflodsberedskapen m.m.

REGIONAL NIVÅ

Regioner

har ansvar för att upprätthålla civil hälso- och sjukvård i en krissituation.

6 regionala beredskapscenter

är Beredskabsstyrelsens operativa center och är fördelade på regionerna.

KOMMUNAL NIVÅ

Kommuner

har ansvar för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner såsom skolor och äldreomsorg i en krissituation.

32 kommunala räddningstjänster

rycker ut i tillfälle av brand, trafikolyckor eller miljöföreningar, fördelade på landets 98 kommuner.

LOKAL NIVÅ

Privatpersoner

Myndigheterna förordar att alla i ett hushåll ska kunna klara sig i tre dygn.

20 februari beslutade danska regeringen om att införa **totalberedskap**

heten är organiserad i sex beredskapscenter runt om i landet. På kommunal nivå rycker de 32 kommunala räddningstjänsterna ut vid exempelvis bränder, trafikolyckor eller miljöföreningar.

Sverige har byggt upp ett [civilt system](#) som, utöver beredskap, består av ett civilt försvar som specifikt ska kunna hantera hot från en väpnad attack. Arbetet med civilförsvaret involverar myndigheter inom det så kallade geografiska ansvarsområdet. På nationell nivå, under Forsvarsdepartementet, är Sverige indelat i [tolv beredskapssektorer](#) som hanterar kriser och hög beredskap inom sina respektive samhällsfunktioner, såsom hälso- och sjukvård, livsmedelsförsörjning och energi. Beredskapssektorerna omfattar 67 myndigheter, och för varje sektor är en myndighet utsedd att ha det övergripande ansvaret. Till exempel är Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), som byter namn till Myndigheten för civilt försvar (MCF) den 1 januari 2026, sektorsansvarig för räddningstjänster och skydd av civilbefolkningen. På den högre regionala nivån har Sverige inrättat sex civilområden som omfattar landets 21 länsstyrelser. Södra civilområdet omfattar Skåne, Kronobergs och Blekinge län, där [Länsstyrelsen i Skåne](#) har det övergripande ansvaret. Det innebär att den ska vägleda de andra två länen inom den civila sektorn i deras samordningsarbete. Vid en krissituation är det även Länsstyrelsen i Skåne som samarbetar med regeringen och andra myndigheter.

Frivilliga försvarsorganisationer är en integrerad del av Sveriges totalförsvar

Sverige skiljer sig också från Danmark när det gäller [frivilliga försvarsorganisationer](#) (FFO), som spelar en viktig roll lokalt i Sveriges kris- och försvarsberedskap. Det finns totalt 18 FFO:er, och varje organisation tränar och utbildar sina medlemmar i specialiserad kompetens inom olika områden, såsom tjänstehundar, fallskärmshoppning och radiokommunikation. FFO:erna är självständiga och skapade på medlemmarnas eget initiativ, men deras uppgifter bestäms av Försvarsmakten och MCF. Organisationerna har funnits i mer än 100 år och har idag omkring 350 000 medlemmar i olika åldrar, [enligt Krisinformation.se](#). Det finns inga FFO:er på samma sätt i Danmark, men [Beredskabsförbundet](#) är en frivillig organisation som får beredskapsuppdrag från Forsvarsministeriet och Beredskabsstyrelsen. Förbundets primära uppgift är att assistera de kommunala räddningstjänsterna, och därför är föreningens verksamhet inte lika omfattande som de svenska FFO:erna.

Hemvärnen spelar en central roll

Både det danska och svenska Hemvärdet är frivilliga militärorganisationer som deltar i militära uppdrag på land, till sjöss och i luften. Men där Hjemmeværnskommandoen i Danmark är jämställd med Försvarskommandoen och andra nationella myndigheter, hör det svenska Hemvärdet under Försvarsmaktens organisation på en lägre nivå. Hemvärdets medlemmar utgör dock cirka [hälften av Försvarsmaktens personal](#), vilket gör dem till en viktig del av Sveriges försvar. Hemvärnsbataljoner finns lokalt. Till exempel omfattar den tidigare nämnda Skånska Gruppen fyra bataljoner spridda över hela regionen, däribland [Malmöhus bataljon](#), som främst verkar i sydvästra Skåne men är utbildad för att kunna utföra uppdrag i hela regionen.

Till skillnad från andra delar av det danska försvars- och beredskapsystemet har Hjemmeværnet ett [tydligare geografiskt ansvar](#), där Hjemmeværnskommandoen har det övergripande ansvaret och Landsdelsregion Øst og Vest koordinerar sex av totalt 12 hemvärnsdistrikt spridda över landet. Hjemmeværnet huvudsyfte är att stödja Försvaret, men det bistår också polisen, Skatteverket och Beredskabsstyrelsen.

Befolkningarna förbereds på kriser – men i olika grad och på olika sätt

Den svenska befolkningen har ett ansvar i totalförsvaret genom den tidigare nämnda totalförsvarsplikten. Den omfattar alla personer mellan 16 och 70 år, gäller både män och kvinnor och innebär att man vid behov kan vara skyldig att tjänstgöra militärt (om man är över 18 år), i civil tjänst, till exempel i räddningstjänsten, eller i allmän tjänst som gäller vid hög beredskap. En sådan plikt finns inte i Danmark. Styrelsen for Samfundssikkerhed skickade dock ut en [broschyr](#) till befolkningen förra året, där de rekommenderar att varje hushåll ska kunna klara sig själv i tre dygn om en kris inträffar. Förra året publicerade MCF också en [uppdaterad broschyr](#)

Framsida på den danska broschyren "Forberedt på kriser" och på den svenska broschyren "Om krisen eller kriget kommer".

till svenska medborgare om att ha en hemberedskap som kan räcka minst en vecka. MCF driver dessutom gratis-tidningen [TjugoFyra7](#), vars syfte är att sprida kunskap om civilskydd och beredskap och som utkommer fyra gånger om året.

Näringslivet får större fokus i Danmarks och Sveriges beredskap

Nyligen framkom att den danska dagligvarukoncernen Salling Group, som står bakom Netto, Føtex och Bilka, planerar att inrätta [50 beredskapsbutiker](#) som ska kunna klara sig utan el och kontakt med omvärlden i två dygn. Målet är att upp till 80 procent av den danska befolkningen ska ha mindre än 50 kilometer till närmaste butik vid en eventuell kris. Beslutet fattades efter önskemål från Ministeriet för samfundssäkerhet och beredskap. Inspirationen är [hämtad från Finland](#) som i mars började utrusta 300 butiker.

Framsidan på det senaste numret av tidningen TjugoFyra7.

I Sverige har man ännu inte vidtagit liknande åtgärder, men [Livsmedelsverket har avsatt](#) 50 miljoner SEK (34 miljoner DKK) för 2025 för att stärka dagligvarubutikers beredskap. Myndigheten ger också ekonomiskt stöd till kommunerna i deras livsmedelsberedskap. Hösten förra året föreslog en statlig utredning att kommunerna ska bygga upp livsmedelslager som är tillräckligt stora för att kunna förse skolelever och boende på äldreboenden med mat i två veckor. Dessutom lämnade

Finansdepartementet i december förra året en [utredning](#) till regeringen om hur tillgången till kontanter och användningen av dem kan säkras, särskilt vid köp av nödvändiga varor. Riksbanken [ställer sig bakom](#) utredningen och anser att det är viktigt med ett robust betalningssystem. Trafikverket har också [fått i uppdrag](#) av regeringen att ingå avtal med 27 flygplatser som ska fungera som beredskapsflygplatser.

OM KRIGET KOMMER: BLEKINGE ÄR REDO MED EN EVAKUERINGSPLAN OCH JÖNKÖPING KÖPER 3 000 FÄLTSÄNGAR

Cirka 100 000 av Blekinge läns 148 000 invånare kan behöva lämna området i Sydöstra Sverige vid krig. Det framgår av en omfattande evakueringsplan som Länsstyrelsen i Blekinge har upprättat i samarbete med flera andra offentliga aktörer i länet. Planen tydliggör vilka myndigheter som ansvarar för vad i länet vid en eventuell kris eller, i värsta fall, krig. Den beskriver också vilka som kan komma att behöva stöd i sådana situationer.

– Vi måste kunna skydda civilbefolkningen, säger Peter Ryman, försvarsdirektör vid Länsstyrelsen Blekinge, [till Sveriges Radio](#). I planen anges att omkring 35 000 personer ska stanna kvar i Blekinge vid en eventuell kris, exempelvis vårdpersonal, räddningstjänst eller VVS-installatörer. Det innebär att resterande cirka 110 000 invånare måste kunna evakueras, vilket kan bli extra utmanande med tanke på de många bebodda öarna i länet, påpekar Peter Ryman. Blekinges flygbas F 17 i Kallinge och Marinbasen i Karlskrona gör länet till ett potentiellt mål för militära angrepp.

I Jönköping förbereder man sig på att ta emot evakuerade från andra delar av Sverige och från andra länder. Kommunen har köpt 3 000 fältsängar för egna medel. De kommer att ställas upp i kommunens kongresscenter Elmia i centrala Jönköping.

– Det kan vara bra att vara förberedd, säger kommunens säkerhetskoordinator Matts Ferring [till Sveriges Radio](#).

Blekinge har en omfattande skärgård, vilket försvårar evakueringen av öbor.

FÖRSVARSSAMARBETET MED DANMARK ÄR EN UTMANING – MEN NU BÖRJAR DET TA FART

När hela samhället snabbt ska rusta upp blir det en utmaning att försöka göra allt samtidigt. Det menar Kajsa Helmbring, som sedan i höstas är försvarsdirektör på Länsstyrelsen Skåne och avdelningschef för den nystartade beredskapsavdelningen. Samarbetet med Danmark har varit en utmaning, bland annat för att det har saknats en naturlig kontaktyta för Länsstyrelsen. Men nu har det börjat lossna när det gäller kontakterna över Öresund.

Kajsa Helmbring er försvarsdirektør og afdelingschef på beredskapsstyrelsen på Länsstyrelsen Skåne.

– Som försvarsdirektör är uppdraget att se till så att vi i Skåne är tillräckligt förberedda för framtida kriser och för krig, så att vi kan upprätthålla våra viktiga funktioner även vid samhällsstörningar, säger Kajsa Helmbring, som tillträdde tjänsten i höstas.

Beredskapsavdelningen inrättades förra året genom att slå ihop tre enheter.

– Vi började inte från scratch när den här avdelningen bildades. Verksamheten har alltid funnits inom länsstyrelsen, men i olika tappningar.

Sverige ska rusta upp på kort tid

Sedan en tid tillbaka är det i hela samhället fullt fokus på upprustning, både civilt och militärt. Länsstyrelsen har fått ökade anslag och kan göra satsningar på ett sätt de inte kunnat tidigare. På kort tid ska man bygga upp ett civilt försvar efter en längre tid av nedrustning.

Kajsa Helmbring säger att den enskilt viktigaste frågan de jobbar med nu är en större förmåga till civilt försvar. Den stora utmaningen, menar hon, är att försöka göra allt samtidigt.

– Man får påminna sig om att när Sverige hade ett utbyggt civilt försvar förra gången så tog det 10, 15, 20 år att bygga upp. Man fokuserade på olika delar i olika etapper: ett tag höll man på med lagring och sen med skyddsrum.

Samarbete med Danmark har varit knepigt

I Öresundsregionen är det viktigt att kunna samarbeta med Danmark. Vid en krigssituation kan man tänka sig att flykt- eller godstransportflöden behöver säkerställas mellan länderna.

Men det har länge varit en utmaning, menar Kajsa Helmbring. Bland annat ser förvaltningssystemen olika ut, och det har saknats en naturlig kontaktyta för Länsstyrelsen.

Dessutom, menar Kajsa Helmbring, har man i

Danmark och Sverige länge haft olika syn på behoven av krisberedskap och civilt försvar. Men det senaste året har Danmark, liksom i stora delar av EU, fått upp ögonen för frågorna, mycket på grund av situationen i Ukraina.

– Nu har man bildat ett departement särskilt riktat mot civilt försvar, som jag förstår det. Och Beredskapsstyrelsen, den danska motsvarigheten till MCF, har fått uppdrag mer kopplade till civilt försvar.

Ser framför sig gemensamma övningar

Intresset finns i Danmark. Det märktes när det södra civilområdet, där Skåne ingår tillsammans med Blekinge och Kronoberg, arrangerade en internationell konferens i augusti med fokus på södra Östersjön. Då deltog flera danska tjänstemän, både från kommuner och från danska ambassaden.

Det har öppnat upp fler vägar för samarbete. Tillsammans med kustkommunerna i västra Skåne planerar Länsstyrelsen Skåne nu att titta på vilka samarbeten som behövs med de danska grannkommunerna och sedan inleda dialog. Därefter ska de ta kontakt med de danska kommunerna. Det är inget som startat upp än, men Kajsa Helmbring ser bland annat framför sig gemensamma övningar.

– Från Skånes sida är det då naturligt att vi är en part som är med och samordnar så att vi upprättar likartade strukturer för samverkan kopplat till civilt försvar. Har vi personkännedom, känner till varandras system och får öva tillsammans så blir det en viktig del i Sveriges förmåga.

FÖRSVAR OCH SÄKERHET I ÖRESUNDSREGIONEN

Försvars- och säkerhetsområdet får allt större betydelse i Öresundsregionen i takt med att säkerhetshoten i Östersjöområdet ökar. Regionen uppmärksammas både nationellt och av Nato. Forskningsvärlden och näringslivet utökar sina aktiviteter i området. Det militära samarbetet mellan den danska Hjemmeværnskommandoen och Södra militärregionen har intensifierats sedan Sveriges inträde i Nato.

Både den danska och svenska regeringen vill stärka resiliensen och säkerheten i Öresundsregionen. Det betonades så sent som i juli, när Öresundsbron firade 25 år. I samband med firandet undertecknade Danmarks statsminister Mette Frederiksen (S) och Sveriges statsminister Ulf Kristersson (M) en [deklaration](#) där de betonade behovet av ökat samarbete i regionen inom försvar, säkerhet, motstånd och beredskap. Månaden därpå slog Danmarks minister för samfundssikkerhet og beredskab Torsten Schack Pedersen (V) och Sveriges minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M) fast i en [deklaration](#) att de bland annat vill stärka samarbetet kring civil beredskap i Öresundsregionen.

Samma minister, Carl-Oskar Bohlin, deltog i september på Ystad-summit, där försvarsfrågor debatterades livligt. En stor publik hade samlats för att lyssna på presentationer om Sveriges civilförsvar, med generaldirektören för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Mikael Frisell, och den avgående landshövdingen i Skåne län, Anneli Hulthén.

Sveriges första NATO-toppmöte äger rum i Helsingborg i maj

Den 21-22 maj i år kommer [Helsingborg att stå värd](#) för Natos informella utrikesministermöte, det första i sitt slag som hålls i Sverige. Samtidigt får stadens roll inom totalförsvaret och resiliensen ytterligare tyngd genom Lunds universitets nyetablerade [LUPREP](#) – Center for Preparedness and Resilience på Campus Helsingborg. På nästa sida kan du läsa om centrets nya föreståndare, Johan Bergström.

Ökat militärt samarbete över Öresund

Redan innan Sverige gick med i Nato hade flera hemvärnskompanier på båda sidor av Öresund ett pågående utvecklingssamarbete. Carsten Boje, major i Landsdelsregion Øst, berättar i ett skriftligt svar att myndigheten bland annat arrangerat gemensamma skjutövningar med svenska kollegor. Sedan Sveriges inträde i Nato har samarbetet främst handlat om truppförflyttningar över Öresundsbron. Polis, tull, Vägverket, veterinärmyndigheter och andra aktörer på båda sidor av Öresund samarbetar också nära med varandra, enligt Boje. Sedan Sverige och Finland blev Nato-medlemmar går det ofta militära transpor-

ter genom Danmark och Sverige vidare till Finland och Baltikum. Södra militärregionen har tillsammans med Landsdelsregion Øst tagit fram tydliga rutiner för att koordinera och stödja dessa transporter. De två regionerna håller både ad-hoc-möten när större transporter planeras och regelbundna halvårsvisa möten för att förbättra rutinerna och vidareutveckla samarbetet.

”För närvarande pågår arbete för en snabbare informationsutväxling med mera mellan Södra militärregionen och Landsdelsregion Øst,” skriver Carsten Boje.

Utöver de regelbundna halvårsvisa mötena har det danska och svenska hemvärdet utbytte för att delta i varandras övningar. Det danska hemvärdet har till exempel under många år deltagit i den stora svenska aktiveringsövningen Aurora, som genomförs över hela Sverige, men främst i södra Sverige och på Gotland. Danmark, Sverige och Norge samarbetar också kring varandras gränsregioner i regi av Skandia, ett samarbete med rötter i efterkrigstiden.

Giganten Saab expanderar i Skåne: nytt varv och kommande kontor

I december 2024 invigde vapenkoncernen Saab en [ny filial](#) i Landskrona, som ett komplement till det stora militärvarvet Saab Kockums i Karlskrona. Hösten 2025 [fortsätter expansionen i Skåne](#) när Saab Kockums och större delen av Combitechs verksamhet samlas på Brunnsnö i Lund, med plats för cirka 1 000 medarbetare.

En stor publik samlades under Ystad summit för ett evenemang med den svenske överbefälhavaren Michael Claesson den 3 september 2025.

NYTT FORSKNINGSCENTRUM FÖR TOTALFÖRSVAR VILL SAMARBETA MED NÄRINGSLIVET

Forskningen inom totalförsvarsområdet har de senaste åren tilldelats fler resurser och medel, vilket är positivt, menar Johan Bergström, som nyligen tillträtt som föreståndare för Lunds universitets center för beredskap och resiliens i Helsingborg. Samtidigt har processerna för LU:s samarbete med utländska partners och universitet blivit mer rigorösa med hänsyn till informationssäkerhet. ”Det händer att vissa medarbetare inte får tillgång till uppgifter om Sveriges kapaciteter,” säger Johan Bergström.

Lunds universitet har under många år bedrivit ett omfattande och systematiskt arbete inom totalförsvarsområdet. Därför var det naturligt att LU tidigare i år meddelade satsningen på ett nytt center för beredskap och resiliens (Centre for Preparedness and Resilience), även kallat LUPREP, där Johan Bergström tillträdde som föreståndare den 1 augusti.

– Idén med centret är att skapa en tydlig helhet med en forskarskola, nya kandidatprogram, masterprogram och ett par riktade forskningsprojekt, berättar han.

LUPREP samarbetar med samhälle och näringsliv

Intresset för LUPREP är stort, även utanför forskarvärlden, vilket enligt Johan Bergström är en del av syftet med centret.

– Tanken med LUPREP är att det också ska omfatta samarbete med det omgivande samhället och näringslivet. Till exempel kommer Helsingborgs kommunstyrelse vara mycket aktiv och involverad i centret för expertis, säger han.

Det svenska försvarsföretaget Saab är en av centret totalt fem strategiska partners. LU och Saab ingick i ett samarbetsavtal 2018 och har sedan dess genomfört en rad projekt tillsammans, ofta med extern finansiering från en av de stora forskningsfinansierarna, såsom Vinnova eller Wallenberg. Saab etablerar sig nu i Lund, ”vilket passar ganska bra”, säger Bergström.

Informationssäkerhet på LU tas på allvar

Ibland händer det att medarbetare inte blir godkända för att arbeta med vissa projekt vid LU. Det kan handla om projekt inom exempelvis civilberedskap eller kritiska infrastruktursystem, där

Johan Bergström, föreståndare för det nya center för beredskap och resiliens LUPREP vid Lunds universitet.

medarbetarens nationalitet kan ingå i säkerhetsbedömningen.

– Det händer att vissa medarbetare inte får tillgång till uppgifter om Sveriges kapaciteter, eftersom man ser en risk att informationen kan läcka till främmande makter, berättar Johan Bergström.

På LU har man infört striktare processer för samarbetet med utländska partners och universitet, något som LU kallar ansvarsfull internationalisering. Till exempel kan finansieraren för ett projekt begära att alla anställda är säkerhetsklassade. ”Det handlar om att styra vad medarbetare kan arbeta med”, säger han.

– Det är utmanande och ibland tröst, eftersom det är mycket kompetenta personer, men på grund av deras ursprung betraktas de som riskpersoner i vissa projekt, fortsätter Bergström.

Totalförsvarsområdet tar större plats inom forskarvärlden

Många forskningsinstitutioner i Sverige, utöver Lunds universitet, har fokus på totalförsvaret. ”I den tid vi är i nu kan man lite cyniskt säga ’follow the money’,” säger Johan Bergström. Det är underförstått att det finns mycket forskningsmedel inom området och att många vill delta i det snabbt växande fältet.

– Vi är också glada över att forskningsmedlen ökar, samtidigt som det avsätts mer pengar, så att vi kan genomföra bättre forskning inom försörjningstrygghet, kapacitetsutveckling, kapacitetsbedömning och demokratifrågor som är kopplade till totalförsvarsområdet, säger han.

FOTO: ANTONIA SEHLSTEDT/FÖRSVARSMARKTEN

Skolbarn vinkar åt stridsvagnar som kör genom samhällen kring Revingehed i Skåne under den avslutande striden i övningen Aurora 23.

LEKTOR: "SVERIGES CIVILA BEREDSKAP FUNGERAR SOM FÖREBILD FÖR DANMARK"

Sverige ligger längre fram med sitt totalförsvaret än Danmark – särskilt när det gäller civilberedskap, eftersom svenskarna har stått på egna ben fram tills de gick med i Nato. Det menar Peter Viggo Jakobsen, lektor vid Institut for Strategi og Krigsstudier på Forsvarsakademiet. Han anser samtidigt att en ny fast förbindelse över Öresund inte är en optimal militärstrategisk lösning, eftersom "färjor är billigare och svårare att slå ut", säger han.

Sedan kalla krigets slut har Danmark gradvis lagt en mindre andel av BNP på försvarsutgifter, liksom många andra västländer. Först 2018 började försvarsutgifterna öka igen, och 2023 nådde man till slut målet om 2 procent av BNP, enligt siffror från SIPRI MILEX. Nedrustningen av totalförsvaret under åren har dock mött kritik från Peter Viggo Jakobsen, som menar att Sveriges totalförsvaret fungerar som en förebild för Danmark.

– Sverige har fortfarande en totalförsvarsmodell, som ju inte längre finns i Danmark. De har till exempel en beredskap för psykologiskt försvar, säger han.

Anledningen till att Sverige ligger längre fram med sitt totalförsvaret än Danmark är att svenskarna (vilket även gäller Finland) länge har varit tvungna att klara sig själva på alla områden, medan Danmark har lutat sig mot sitt medlemskap i Nato, för-

klarar Peter Viggo Jakobsen.

Han menar särskilt att återuppbyggnaden av den danska beredskapen har dragit ut alldeles för mycket på tiden. Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab, som inrättades 2024, kom alldeles för sent, och det har inte fått de resurser och befogenheter som krävs för att återupprätta den civila delen på samma sätt som man nu gör på det militära området, förklarar Peter Viggo Jakobsen.

– Nu går det som tur är åt rätt håll, men det kommer att dröja ett tag innan ministeriet på allvar kan hantera civilförsvaret, säger han.

Billigare och mer effektivt med färjor än med en ny fast förbindelse

Säkerheten för kritisk infrastruktur har på senare tid varit föremål för omfattande offentlig debatt. Så

sent som i juli drabbades både Öresundsbron och Stora Bältbron av allvarliga problem när betalningsföretaget [Nets fick ett driftstopp](#). När det gäller frågan om att bygga en ny fast förbindelse över Öresund menar Peter Viggo Jakobsen att färjor är både billigare och mer effektiva:

– Man kan alltså köpa ganska många färjor för det som det kostar att bygga en fast förbindelse. Och färjor, dem kan man flytta runt, så de inte utgör ett lika enkelt militärt mål, medan en bro är ganska lätt att förstöra, säger Peter Viggo Jakobsen.

Danmark [har återköpt hamnområden](#), bland annat vid Stora Bält, för att kunna använda färjor om något skulle hända med bron.

– Och det perspektivet måste man alltså också ha på Öresund. Så om man inte tycker att det ur ett ekonomiskt perspektiv är en bra idé att bygga ännu en fast förbindelse, så tror jag inte att den blir av, säger han

Ryska skuggfartyg rör sig i Östersjön

Att ryska skuggfartyg – alltså fartyg under främmande flagg som transporterar sanktionerad olja – seglar genom Östersjön och Öresundsregionen är [ett välkänt problem](#). Fartygen är ofta gamla och slitna och kan

orsaka en miljökatastrof om de havererar. Dessutom är Rysslands oljeexport ett sätt att finansiera deras krigshandlingar i Ukraina. Ändå är Danmark enligt Öresundstraktaten från 1857 förpliktigt att låta dem passera genom danskt vatten, betonar Peter Viggo Jakobsen.

– Traktaten gäller till hundra procent. Danmark har ju en av världens största handelsflottor, och om vi börjar ignorera traktater i våra egna vatten, vad händer då med alla andra sund där danska fartyg vill passera? säger han.

Peter Viggo Jakobsen påpekar att Nato-allierade tar situationen på allt större allvar.

– Länderna runt Östersjön har nu kommit överens om att man måste agera gemensamt mot det här sabotaget och användningen av skuggflottan, säger Peter Viggo Jakobsen.

Han pekar på initiativet mellan den brittiskeledda Joint Expeditionary Force och Nato i år, som har gått samman i den gemensamma operationen [Baltic Sentry](#), med syftet att öka övervakningen av kritisk

infrastruktur och den ryska flottan, inklusive de fartyg som misstänks ingå i skuggflottan eller bedriva spionage.

Peter Viggo Jakobsen, Ph.D. i internationell politik, är lektor vid Institut for Strategi og Krigsstudier vid Forsvarsakademiet på Svanemøllens Kaserne i Köpenhamn.

DET BILATERALA DANSK-SVENSKA FÖRSVARSSAMARBETET 2024-2026

Maj 2024	Dec. 2024	Jan. 2025	Juni 2025	Feb. 2026
Avsiktsförklaring	Gemensamt inköp	Svenska trupper i Lettland	Avsiktsförklaring	Gemensamt stöd till Ukraina
Om ett stärkt dansk-svenskt försvarssamarbete i Öresund, Östersjön och i de baltiska länderna.	En dansk-svensk beställning av stridsfordon CV90 för cirka 25 miljarder SEK.	Bataljonen roterar mellan svenska och danska styrkor var sjätte månad.	Om ett stärkt dansk-svenskt beredskapssamarbete, bland annat i Öresundsregionen.	Danmark och Sverige köper tillsammans luftvärnskanoner till stöd för Ukraina för 2,6 miljarder svenska kronor.

71:a bataljonen på plats i Natos multinationella brigad i Lettland.

Sveriges inträde i Nato påverkar militärbalansen i Östersjön

Med Sveriges inträde i Nato förra året är hela Norden nu en del av försvarsalliansen. Både Danmark och Sverige prioriterar fullt stöd till Nato med de hittills högsta försvarsbudgetarna sedan kalla kriget och stöd till Ukraina. Nato-medlemskapet har också fördjupat samarbetet mellan de två grannländerna.

Rysslands invasion av Ukraina, som har pågått i 3,5 år, har försämrat säkerhetsläget för Danmark, Sverige och resten av Europa. Med sina sabotage- och cybergrepp mot flera Nato-länder samt militära övningar i Östersjön bedömer Forsvarets Efterretningstjäneste i sin [riskbedömning Udsyn 2024](#) att Ryssland kan vara redo att anfälla ett annat Nato-land inom 2–5 år, beroende på hur kriget i Ukraina utvecklas. Rysslands krigshandlingar har fått de allierade att investera kraftigt i sitt försvar, men alliansen hotas av USA:s stöd, lett av president Donald Trumps oberäknliga agerande.

Hotet från öst fick Sverige att gå med i Nato

våren 2024 (och Finland 2023). Deras medlemskap har i grunden förändrat militärbalansen i Östersjön. Alla Östersjöländer är nu en del av försvarsalliansen, förutom Ryssland. Natos omorientering mot territoriell expansion har ökat integrationen mellan de nordiska styrkorna.

I maj 2024 enades Danmark och Sverige om att stärka sitt försvarssamarbete i en [avsiktsförklaring](#), och sedan Sveriges medlemskap trädde i kraft ställer landet sina väpnade styrkor till Natos förfogande. I januari i år [ersatte 550 svenska soldater](#) en dansk bataljon i Lettland, där Danmark och Sverige ska avlösa varandra två gånger per år de kommande två

åren. Sverige bidrar också med krigsfartyg till Natos flottstyrkor.

I februari lämnade [minröjningsfartyget HMS Ulvön](#) flottbasen i Karlskrona och blev det första svenska fartyget att ingå i Natos flotta. I luften stöder Sverige Natos luft- och missilförsvar med flygplan för lufrumsövervakning över Östersjöområdet.

Militär upprustning för miljarder

Danmark och Sverige upprustar kraftigt. Det syns i deras enorma försvarsbudgetar, vilket ligger i linje med Natos mål, som antogs av alla medlemsländer på ett historiskt toppmöte i Haag i juni. Här enades man om att höja försvars- och säkerhetsutgifterna till fem procent av BNP senast 2035. Av detta ska 3,5 procent gå till centrala försvarsutgifter och 1,5 procent till försvarsrelaterade investeringar.

I juni 2023 ingick den danska regeringen en [försvarsöverenskommelse](#) med alla partier i Folketinget utom Enhedslisten och Borgernes Parti. Ursprungligen hade överenskommelsen en budgetram på 143 miljarder danska kronor, som senare ändrades till 195 miljarder danska kronor för perioden 2024–2033, motsvarande drygt 298 miljarder svenska kronor beräknat utifrån den genomsnittliga växelkursen för 2024. I februari 2025 avsattes ytterligare 120 miljarder danska kronor via en accelerationsfond på 50 miljarder kronor, som ska användas i år och nästa år, samt en reserv för merkostnader på 10 miljarder kronor per år från 2027 till och med 2033. Det innebär att Danmarks BNP till försvar uppgår till 3 procent i år, jämfört med 2,35 procent förra året och är därmed den [största försvarsbudgeten på över 50 år](#). Regeringen planerar att presentera finansieringsplanen i höst, men vissa experter påpekar att pengarna kan komma från det så kallade "råderum" – medel som politikerna förväntas ha tillgång till framöver, vilket [enligt finansministeriet](#) uppgår till 58 miljarder danska kronor.

I Sverige har investeringarna i försvar och säkerhet också ökat med stora summor de senaste

NATOS BERÄKNING AV DANMARK OCH SVERIGES FÖRSVARSGIFTER 2024

69	94
MILJARDER DKK	MILJARDER DKK
DANMARK	SVERIGE

*I svenska kronor uppgår Sveriges försvarsutgifter till 143,8 miljarder kronor för 2024. Summan är omräknad till danska kronor med den genomsnittliga valutakursen för 2024 som är 1,53 SEK per DKK. Källa: [NATO – The Secretary General's Annual Report 2024](#). Valutakurs: Riksbanken

åren, men redan innan Sverige blev medlem i Nato ökade landets försvarsutgifter. Enligt [Natos senaste årsrapport](#) 2024 steg andelen av BNP från 0,98 procent 2019, som var det lägsta på tio år, och har sedan dess ökat gradvis år för år. 2024 låg den på 2,25 procent av BNP. Den 19 juni, strax före Nato-toppmötet, [meddelade](#) Sveriges försvarsminister Pål Jonsson (M) en ny överenskommelse med en enig Riksdag om investeringar i militärt och civilt försvar på ytterligare 300 miljarder kronor de kommande tio åren, finansierade med lån. Enligt regeringen gör detta att Sverige kan uppnå femprocentmålet före 2035. Statsminister Ulf Kristersson (M) [har uttalat](#) att det blir den största militära upp- rustningen sedan kalla kriget.

Förstärkta militära bemanningsmål

I juni [beslutade Folketinget](#) att både män och kvinnor ska genomföra värnplikt från och med nästa år, och att tjänstgöringstiden förlängs från fyra till elva månader. Detta inkluderar ett ökat antal värnpliktiga, från drygt 4 500 till 7 500 per år. I Sverige återinfördes värnplikten 2014, och sedan 2018 omfattar den både män och kvinnor med tjänstgöring på nio till femton månader. I år har drygt 8 000 tagits ut, men den [svenska regeringen vill](#) nå 10 000 värnpliktiga år 2030 och 12 000 år 2032.

Hans Wallmark har bland annat varit ordförande för Försvarskommittén samt Utrikes- och Försvarskommittén i Riksdagen innan han 2024 tillträdde som Sveriges ambassadör i Danmark.

SVERIGES AMBASSADÖR

HANS WALLMARK ARBETAR FÖR EN DJUPARE DANSK-SVENSK KONTAKT INOM FÖRSVARsområdet

Sveriges ambassadör i Danmark, Hans Wallmark, är tydlig när det gäller samarbetet mellan Danmark och Sverige inom försvarsområdet: kontakten har förstärkts med Sveriges inträde i Nato. Han menar att det redan existerande samarbetet har lagt en stabil grund att bygga vidare på. Nu arbetar ambassaden särskilt med att skapa mer kontakt med försvarsindustrin, bland annat genom så kallad speed dating. "Det kan vara svårt att komma i gång. Då är det förstas ännu bättre att hitta kontakter som gör att processen kan gå snabbare," säger han.

Samarbetet mellan Danmark och Sverige på försvarsområdet blir allt djupare. Kontakten mellan de två länderna sker på alla nivåer, något som är fantastiskt, menar Sveriges ambassadör i Danmark, Hans Wallmark.

– Jag ser hur försvarsminister Pål Jonson (M) talar med sin kollega Troels Lund Poulsen (V). Jag ser också hur de olika cheferna för armén, flygvapnet och flottan talar med varandra. Så på alla nivåer upprättas förtroliga och tillitsfulla kontakter, säger Wallmark.

– Det enda är att det kan vara lite frustrerande när man först får reda på saker i efterhand. Ingen berättar att vi kommer att göra detta, men plötsligt upptäcker man att den här typen av kontakter har ägt rum, säger han och fortsätter:

– Men det bygger på ett uppbyggt förtroende och trygghet. Och det är otroligt viktigt nu när

Sverige är en del av Nato, som Danmark har varit sedan början.

Har den ökade kontakten på försvarsområdet mellan Danmark och Sverige några spillover-effekter på andra samarbetsområden?

– Jag tror snarare att det är tvärtom. Vi har redan etablerat samarbete på så många områden att det kan ha en smittande effekt även på försvarsområdet, svarar Wallmark.

Han poängterar att Sveriges medlemskap i Nato och det faktum att båda länderna nu investerar mer i försvaret ytterligare bidrar till ett stärkt försvarssamarbete, och pekar som exempel på det gemensamma inköpet av stridsvagnarna CV90.

Även på ambassaden har fokus på försvaret ökat i sådan grad att en ny tjänst inom försvarsområdet inrättades samtidigt som Hans Wallmark tillträdde som ambassadör förra året.

HISTORIK: DANMARK OCH SVERIGE I KRIG OCH FRED

Vägen till dagens starka allians mellan Danmark och Sverige har gått från [långvarig konflikt](#) till en stark allians. Under 1500- till 1700-talet stod länderna vid flera tillfällen i krig med varandra, till exempel under det nordiska sjuårskriget, Kalmarkriget och Karl Gustav-kriget. Sverige och Danmark-Norge slöt officiellt fred 1721 med slutet på Stora nordiska kriget.

Genom historien har Öresund varit en arena för invasioner och sjöslag samt en viktig handelsled och därmed en maktfaktor i regionen eftersom den som kontrollerade farvattnet också kontrollerade all in- och utsjöfart till Östersjöområdet. Danmark behöll kontrollen över Öresund fram till 1658, då farvattnet blev ett gränsområde efter att Danmark förlorat Skåne till Sverige. Trots detta fortsatte Danmark att ta ut transitavgifter för fartyg som passerade Öresund fram till 1857, då [Öresundstraktaten](#) undertecknades med flera europeiska sjöfartsnationer, bland annat Sverige-Norge (då i union), Storbritannien,

Frankrike och Ryssland. Enligt avtalet förband sig Danmark att avstå från alla framtida tullar och avgifter på passerande fartyg i Öresund och resten av Bälthavet, i utbyte mot en engångsersättning på över 30 miljoner riksdaler.

I modern tid präglas relationen mellan Danmark och Sverige av samarbete inom många områden, däribland försvar. De två grannländerna samarbetar nära inom det nordiska ramverket [Nordefco](#) – ett försvarssamarbete mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, som etablerades 2009. De nordiska länderna ingår också i [Joint Expeditionary Force](#) (Jef) tillsammans med Storbritannien, de baltiska länderna och Nederländerna, vars uppdrag främst är att säkra Östersjöregionen, Nordatlanten och området norr om polcirkeln. Nu när alla nordiska länder är med i Nato har Nordefco och Jef blivit ännu viktigare som ett komplement och en förstärkning av Natos uppdrag. Sveriges deltagande i Nato-aktiviteter gynnar därmed Danmark, som var med och grundade försvarsalliansen 1949.

Försvarsmässa och speed-dating

Utöver sin bakgrund som försvarspolitiker i Sveriges riksdag är Hans Wallmark även engagerad i försvarsfrågor i sin nuvarande roll som ambassadör. Veckan innan denna intervju ägde rum deltog ambassaden på Skandinaviens största försvarsindustri-mässa, Dalo Industry Days 2025, i Ballerup utanför Köpenhamn. I samband med detta hade Sveriges ambassad, i samarbete med konsultföretaget Business Sweden, bjudit in svenska och danska företag från försvarsmaterielindustrin till ett nätverksevenemang. Här fick företagsrepresentanterna delta i speed dating, följt av en mottagning.

– Vi här på ambassaden insåg att vi borde göra mer för att främja de svensk-danska relationerna, säger Hans Wallmark.

I denna insikt om att vilja skapa mer kontakt mellan de danska och svenska försvarsföretagen finns en viktig aspekt, enligt Wallmark, som han utvecklar:

– När Mette Frederiksen säger köp, köp, köp, så finns det också ett tidsperspektiv. Det kan vara svårt att komma i gång. Och då är det förstas ännu bättre att hitta kontakter, så att man kan göra det snabbare.

Och evenemanget blev uppenbart en stor succé. – En av de slutsatser vi drog av det otroligt po-

sitiva gensvaret och det stora deltagandet var att vi absolut skulle göra det igen och kanske se om vi kunde göra det ännu större, säger Hans Wallmark.

"Även när Sverige hade de lägsta försvarsbudgetarna behöll vi alla funktioner."

Både Danmark och Sverige investerar kraftigt i ett stärkt försvar efter en lång period med nedgraderade försvarskapaciteter, men ändå finns det skillnader mellan de två länderna, enligt Hans Wallmark.

– Även när Sverige genomförde nedskärningar och nedgraderade sitt försvar behövde landet alla sina kapaciteter. Skillnaden är alltså att vi i Sverige har alla funktioner. Även när vi hade de lägsta försvarsbudgetarna behöll vi alla funktioner, säger han.

Han förklarar att Sverige har ett markbaserat luftförsvar, som Danmark nu har beslutat att återinvestera i, och att Sverige kan producera försvarsmateriel själva.

– Vi producerar stridsflygplan, vi producerar ubåtar, vi producerar stridsfordon, vi producerar kanoner. Det har också funnits ett annat produktionsfokus. Det var en konsekvens av att Sverige, som inte var en del av Nato förr, hade stora försvarsutgifter under 1950-, 60- och 70-talen.

